

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΣΑΡΙΚΗΣ ΡΩΣΣΙΑΣ

Η ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ

(Άληθη Ιστορία)

Ρώσος ναύαρχος Γενάδιος Ίβάνοβιτς Νεβελσκόι συνήψε συχνά να διηγείται το ακόλουθο άραιο επεισόδιο της ζωής του :

Λίγα χρόνια πριν από τον Κορμαϊκό πόλεμο του 1854, όταν ήταν άκόμη αντιπλοίαρχος, διορίστηκε κυβερνήτης του πολεμικού - μεταγωγικού «Βαϊκάλη» και παράτρηξε να έκτελέσει έκτακτων - πλοίων στον Ρωσσοκύβ λιμένας της Άπω Ανατολής.

Ο Νεβελσκόι ενδιαφερόταν έξαιρετικά για τις υδρογραφικές μελέτες των θαλασσών εκείνων και χαίριζε έξαιρετικά για τον διορισμό του για τις μελέτες αυτές. Ο Νεβελσκόι, διευδυνήθηκε άμεσα στο ύπαιθρο και ζήτησε άφροντα άκρόασι από τον ύπαιθρο των Ναυτικών πρίγκριπα Μετζνίκωφ.

Αντιτυχώς όμως, λίγες μέρες πριν άποπλεύσει για το μακρινό ταξίδι του, έλαβε από το ύπαιθρο των Ναυτικών το επίσημο δρομολόγιο του πλοίου του — επικριμένο πειά από τον αυτοκράτορα Νικόλαο Α' — μέσα στο όποιο ούτε καν λόγος γινόταν για υδρογραφικές μελέτες ! Άπογοητευμένος φροντά ο Νεβελσκόι, διευδυνήθηκε άμεσα στο ύπαιθρο και ζήτησε άφροντα άκρόασι από τον ύπαιθρο των Ναυτικών πρίγκριπα Μετζνίκωφ.

— Ύψηλότετε, του έλεγε, δέχοντάς του το δρομολόγιο, εύφρασητήθι να το συμπληρώσετε, καταχωρώντας στις οδηγίες του και τη διαταγή να επιδιώξω συγχρόνως και οι υδρογραφικές μελέτες κατά τον πλούν ...

— Αντιπλοίαρχε ! έλεγε αίσθητά ο πρίγκριπ. Τις οδηγίες του δρομολογίου σας και το σκοπό του ταξιδιού σας, τα έκπικρώσε πειά η Μεγαλειότης του διά της αυτοκρατορικής ύπαιθρουφης του κι' έγω δέν μπορώ τώρα ύποτε να προσέσω όστε και να μεταβάλω ...

— Σας έκτενω, ύψηλότετε, άκούστε με ! έλεγε ο έπίσημος Νεβελσκόι. Σκεφθήτε πόσο άπαράτητες ένε ή μελέτες αυτές, για τη γνώσι των θαλασσών της Άπω Ανατολής, και πόσο σπουδαίες για την ασφάλεια του κράτους μας ... Τόσο κίνδυνο άπειλούν εκεί τις επαρχίες μας, η Ίαπωνία, η Κίνα, η Άγγλια έξουον τά νερά έκείνα σπαθιά προς σπαθιά κι' έμεις — που ένε και διά μας — τα άγνοούμε σχεδόν τελείως ...

— Σίμωφνος, αντιπλοίαρχε ... Μά ο αυτοκράτωρ διατάσσει ρητάς για ποό σκοπό θα γινή αυτός ο πλοΰς κι' όρισε όρισμένο δρομολόγιο !

— Για το συμφέρον της πατρίδος μας, Ύψηλότετε, συγκατατέθηκε, παρακαλώ ... Όντε έξωδα με σίμωφνος, όστε χρόνον ζήτησά κι' αυτές τις έρευνές μου. Συγκατατέθηκε, σιωπηρώς έστο ...

— Άποσφρήθιτε, αντιπλοίαρχε ! δέξουτε έντονα τώρα ο ύπαιθρος. Αυτό που ζητάτε σημαίνει παραβάσι ύψηλης έντολής. Πώς τομάτε να μου προτινέτε τέτοια πράγματα, μπροστά κι' ένα μάρτυρα μάλιστα ;

Πραγματικώς, τη συνδιάλεξε αυτή την ακολουθούσε άπ' την άρχη κι' ο όνομαστός για την έκστρατεία του κατά της Χίβας στρατηγός - κόμης Βασίλειος Άλεξέιβιτς Περόφσκυ, στενός φίλος του πρίγκριπας Μετζνίκωφ. Θεώρησε λοιπόν καθήκον του να έπειθή και συμπαθώντας πολύ τον νεαρό αντίρωτά του ...

» Τέλος, μιά νύχτα στο Κάιρο, λίγο έλειψε να πέσω θύμα του έγκληματικού έρωτος ένός όπποτου θαυμαστού μου. Γυρίζα με τη Βίλνυκ στο ξενοδοχείο, όταν άξαφνα τέσσερες - πέντε ήράκλειο άραπάδες μάς περικύκλωσαν, μάς έφραξαν το στόμα και μάς εφόρτωσαν σ' ένα κλειστό αυτοκίνητο. Καθώς βλέπετε, έπρόκειτο περί απαγωγής !

Οι γιγαντώσιμοι μαύροι μάς όδήγησαν σε μιά έξοχική έπαυλη, όπου μέναμε φυλακισμένες τρεις δόκκληρες μέρες. Ο ίδιοκότης έκείνης της έπαύλεως, ένας μυστηριώδης Αλγύπτιος, άντι για λίτρα, ήθελε τον έρωτά μου. Μά ή Βίλνυκ θριάμβεφε και δώ πέρα. Κατάφερε να δωροδοκήσει μιά γρηά άραπίνα ύπηρετρια και να είδοποίηση μ' άντην τούς φίλους μας. Κι' έτσι σωθήκαμε ός έκ θαύματος και φύγαμε από το Κάιρο με τίς ... χειρότερες άναμνήσεις ...

Άλήθεια ! τι πολύτιμο σύμπροσθε μου έλεγε ή Βίλνυκ, ο ερώλας άγγελός μου ! Άν δέν είχα πάντα μαζί μου τη μεγάλη μου άδελφή, μου φαίνεται πως θα έκανα διαρκώς ένα σωρό τρέλλες ! Μά ή Βίλνυκ, εύτυχώς, ένε ή προσωποποίηση της λογικής ! ... Καί κρατάει καλά το χαλινάρι μου.

ANNA MAILY BONFK

πλοίαρχο για τα φιλοπάτριδα αισθημάτα του και για την άποραστικότητα του έλεγε :

— Σταθήτε, σας παρακαλώ, πρίγκριπ ... Ο αντιπλοίαρχος έκανε μιά όραία σκέψη κι' έπόδωκε την έπιτυχία της ... Άν αγαλιωθήνι την ευθύνη της παρκοφής του, άς πράξει όπως θέλει ... Άν δάθετη δύο κεφάλια, άς παρουσιάση το ένα μεθαιριο στη Μεγαλειότητά του, κι' άν ο αυτοκράτωρ ύσαφρασηθή, άς τοΰ το κόρη ...

— Είμαι πρόθυμος για τη θεσία αυτή ! άποκρίθηκε άφροντα ο Νεβελσκόι. Σας εύχαριστώ, έξοχότετε, για τη σινηγορία σας. Μήπως δέν διαθέτω πάντα τη ζωή μου για το συμφέρον της πατρίδος μου ;

Συγκρινημένος πειά από τόση άντοθυσία ο ύπαιθρος, μά θέλοντας συγχρόνως να τρηση και τους τύπους της παιδαγωγίας, έδειξε την σφρα στα όν αντιπλοίαρχο λέγοντάς του :

— Πηγαίνετε, κύριε ... Κάνετε τις έρευνές και τις μελέτες σας ... Έγω όμως δέν θέλω να ξέρω τίποτα ... Άς θεωρηθή έπίσης ότι ποτέ δέν μιλήσαμε μαζί για ένα τέτοιο ζήτημα ... Παρακαλώ έπίσης και την έξοχήτά του τον στρατηγό Περόφσκυ, να μίν αναφέρει ποτέ και ποθενά τα όσα έλέγξαμε εδώ ... Άν δέ στην έπιστροφή σας τά βρήτε άκαθια με τη γραφειοκρατία του ύπαιθρου μου, έγω ύπαιθρο τάς χείρας μου και δέν άναμνίζωμαι καθόλου ! ...

Ο Νεβελσκόι χαϊρέθηκε με σεβασμό κι' άποσφρήθηκε χαρούμενος ...

II

Ο Γενάδιος Ίβάνοβιτς Νεβελσκόι τελείωσε το ταξίδι του, έκανε συγχρόνως έκτενοφρασετάς και σπουδαίες μελέτες για τις Άνατολικές θαλάσσους — πραγματικώς κλασσική και σήμερα άκόμη έργασια — κι' υπέβαλε την έκθεσί του στο ύπαιθρο των Ναυτικών.

Αντιτυχώς όμως, όπως πρόβλεπε ο πρίγκριπ, οι έπιτεροφωμένοι στο ύπαιθρο για την έξέλεξη του δρομολογίου και της έκθέσεως, έξελιάγγισαν όταν είδαν τις μελέτες έκείνες. Τις χαρακτηρίσαν λοιπόν ως επαράνοια άντοδοσίας και ως επαράκοι στις ρητέες έντολές του αυτοκράτορος και προκάλεσαν την παραπομπή του Νεβελσκόι στο Παιδαγωγικό Συμβούλιο.

Ύστερα από πολήμερες άνακρίσεις και άπολογίες του δυστυχισμένου αντιπλοίαρχου, ο πρόεδρος του Συμβουλίου άρχιναύαρχος — μέγας δούξ Μιχαήλ — του έλεγε με δλιμνική κι' αίσθητη μνηή :

— Είνε βέβαια λαμπρόν τοΰ τοΰ όδρηγία κανένας στις πράξεις του άπ' το συμφέρον της πατρίδος ... Τί θα γινή όμως, κύριε, άν ο κάθε αντιπλοίαρχος και ο κάθε άξιωματικός γενικά της Ρωσίας έχοντας ύπ' όψει του το συμφέρον της πατρίδος, μεταβάλλει άντοδοσίως τις αυτοκρατορικές διαταγές και τις διαταγές των άνώτερου του ; Περί αυτήν κάθε λέξη, αντιπλοίαρχε ... Άποσφρήθιτε ... Ο δυστυχισμένος Νεβελσκόι με τον θάνατο της καρδιάς κλειστής στο σπίτι του. Έκει ήστια από δύο ήμέρες, του κοινοποιήθηκε κι' ή άπόρασι του Παιδαγωγικού Συμβουλίου, διά της όποιας έκέρχουσαν έκπαιτος του βαθμού του και ύποβαζόνταν στην τάξη του άλλου ναύτου ...

III

Η σκληροπάτη, αλλά σίμωφνος δυστυχώς με τη στενεοκλήρη άποσική στρατιωτική παιδαγωγία άπότασις του Συμβουλίου, ύποβλήθηκε στον αυτοκράτορα Νικόλαο Α' Παύλοβιτς προς έγκρισιν και ύποσφρηθιν.

Ο εύφνης και μεγαλεπήβολος έκείνος αυτοκράτωρ, μελετώντας τά σχετικά στοιχεία, βρήκε τά πράγματα πολύ διαφορετικά από ό, τι τά είθισσε ή καταδικαστική άπόρασι του Συμβουλίου και δίεταξ να του παρουσιάσουν τον άντηχ κατάδω.

Ο Νεβελσκόι όδήγηθηκε στο αυτοκρατορικό γραφείο, τρέμοντας άπό άγωνία.

— Εσύ είσαι ο ναύτης Νεβελσκόι ; του έλεγε ο αυτοκράτωρ αίσθητά. Άστε έσύ είσαι ο πρόην αντιπλοίαρχος Νεβελσκόι, που όργανώνας δικά σου ταξείδια και μεταβάλλεις όπως σου άρέσει τις δικές μου διαταγές ;

Ο Νεβελσκόι σιωπώσ, έχοντας σιγντά το κεφάλι του.

— Πηλαίωσι, να ήτή ! άναντε άντηρά ο αυτοκράτωρ. Γιατί δέν μου άπαντάς, δίοιτε ... Έχω ή δέν έχω δικαίω, κελεύωτά, άρχικη κελεύωτά Νεβελσκόι ; ... Ποιός σας φαίνεται ή λογική των έπιπλήξεών μου, κύριε άνθροπολόγιο αρχε, ύποπλοίαρχε Νεβελσκόι ; ... Πιστεύω ότι θα σας άρκει προσωρινώς, κύριε άντιπλοίαρχε Νεβελσκόι ο βαθμός του πλοίαρχου ! Έ, τι λέτε ;

Ο δυστυχής άξιωματικός δέν μιλώσε. Στεκόταν έκθαμβος.

Ο αυτοκράτωρ τότε έσχεσε το κατάδικαστικό έγγραφο, κρέμασε στο λαμό του πλοίαρχο τη έπισημομένη από πριν παράσημο του Άγιού Βλαδιμήρου, τον τήρησε στο μείτωμα και του έλεγε σιμωφνωσώς :

— Σας εύχαριστώ πολύ, κύριε πλοίαρχε, διά το μέγα έργο σας ! Έλπίω στο μέλλον όμως να μίν παρεκκλίνετε κι' άπ' τις διαταγές μου ! Ο Νεβελσκόι το ύποσφρηθι τ. έφρασε, και διακρίνοντάς από άνέν, ύαση εύγνωμοσύνη, και βγήκε από τ' άνάτορα βαθεία συγκρινημένος.

